

Ljubiša Zlatanović
Filozofski fakultet,
Niš

POSTMODERNIZAM I „SMRT SUBJEKTA“ – KA DEKONSTRUKCIJI SAMSTVA

Autor razmatra jednu od središnjih tema postmoderne psihologije – prirodu samstva. Glavni fokus je na ključnoj ideji, koja je postala slogan postmoderne misli o ljudskoj subjektivnosti – ideji o „smrti subjekta“. Naglašava se da ova ideja, koja podrazumeva relacione koncepcije samstva kao „mreže odnosa“ sa drugima i subjekta konstituisanog kao „tekst“, isključuje neke osnovne pretpostavke moderne psihologije – kao što su ideja o autonomnom i intencionalnom delatniku i ideja o esencijalizovanom i objedinjenom samstvu. Zatim se razmatraju implikacije postmoderne dekonstrukcije samstva. Konačno, izlaže se postmoderna analiza Nila Janga poznate Ibsenove drame „Per Gint“, u kojoj se subjektova objedinjena predstava o samstvu gubi u lavirintu samousredsređenosti bez ikakvog „stvarnog samstva“ ili „stvarnog središta“ ličnosti.

Ključne reči: postmodernizam, dekonstrukcija, samstvo, „smrt subjekta“, subjektivnost

POSTMODERNISM AND "DEATH OF THE SUBJECT" – TOWARD A DECONSTRUCTION OF THE SELF

Author discusses one of the central topics in postmodern psychology – the nature of the self. The main focus is on the key idea that has become a slogan of postmodern thought on human subjectivity – the idea of "death of the subject". It is pointed out that this idea, that implies relational conceptions of the self as a "network of relations" with others and the subject constituted as a "text", eliminates some basic assumptions of modern psychology – such as the idea of the autonomous and intentional agent, as well the idea of the essentialized and unified self. The implications of the postmodern deconstruction of the self are then discussed. Finally, it is presented Neil Young's the postmodern analysis of Ibsen's famous drama "Peer Gynt", where a subject's unified image of the self has become lost in a labyrinth of self-centeredness without any "true self" or "true centre" of

personality.

Keywords: postmodernism, deconstruction, self, "death of the subject", subjectivity